

Jatoba

ATIBT:

Jatoba; NEN-EN 13556: courbaril (GB), courbaril (F), Courbaril (D), Code HYCB

Andere namen

Copalier (Antillen), jatoba, jatahy, jutai-acu, jatai (Brazilië), courbaril (Frans-Guyana), locust, kawanari (Guyana), algarrobo, guapinol (Midden-Amerika), rode locus, locus (Suriname).

Botanische naam

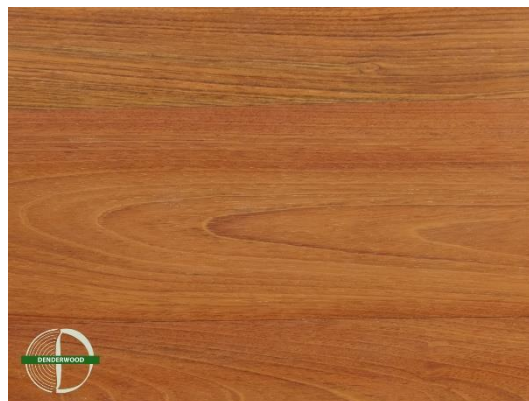
Hymenaea courbaril L. (= *Hymenaea stilbocarpa*), *Hymenaea* spp..

Familie

Leguminosae (Caesalpinaceae).

Groeigebied

Tropisch Midden- en Zuid-Amerika.

Boombeschrijving	Hoogte gemiddeld 30 m, maximaal 40 m. De aan de stamvoet gezwollen, rechte, 18-24 m lange, takvrije stam heeft een diameter van (0,5)0,6-0,9(-1,5) m.
Aanvoer	Gezaagd hout en halffabricaten.
Houtbeschrijving	Het vers gezaagde kernhout is vleeskleurig, rozerood nadonkerend tot roodbruin. Jatoba is glad af te werken en heeft dan een fraaie glans. Het brede spint is grijs tot bruingrijs. Soms komen tangentiale reeksen harskanalen voor.
Houtherkenning	Roodbruin, iets gevlamd en met donkere (zwarte) strepen, zwaar en hard, op kops vlak grote vaten met oogvormig parenchym en dunne marginale parenchymbanden. Het hout fluoresceert enigszins geeloranje.
Draad	Recht, soms onregelmatige draad en lichte kruisdraad.
Nerf	Fijn tot matig grof.
Volumieke massa	(750-)900(-1050) kg/m ³ bij 12% vochtgehalte, vers 1150 kg/m ³ (vochtgehalte circa 45%).
Krimp	(Nat naar 12% vochtgehalte) Radiaal 0,6% en tangentiaal 1,1%.
Drogen	Langzaam, met weinig vervorming en oppervlaktescheurtjes. Jatoba met veel donkere strepen zou meer vervormen dan egaal gekleurd hout. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen.

Hardheid	Langsvlak 10400-14600 N.
Bewerkbaarheid	Vrij gemakkelijk te bewerken en mooi glad af te werken.
Spijkeren & schroeven	Voorboren noodzakelijk.
Lijmen	Goed. Voor geveltimmerwerk slecht.
Buigen	Zeer goed.
Oppervlakafwerking	Goed met een oplosmiddelhoudend systeem, met een watergedragen systeem is een sealer gewenst om het doorslaan van inhoudsstoffen te voorkomen.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4, spint niet bekend (volgens NEN-EN 350).
Toepassingen	Voor buitenwerk zoals waterwerken (sluisdeuren in zoet water en brugdekken), scheepsbouw (niet voor dekken (te glad en te donker) maar wel voor kielen, huiden, randen, binnen- en buitenbetimmeringen), kozijnen, ramen, deuren en puien. Voor binnenwerk zoals trappen, betimmeringen, parket, brede vloerplanken, constructiehout en meubelen. Ook voor andere zaken zoals lijsten, knoppen, handvatten voor gereedschappen, snij- en beeldhouw- en draaiwerk.
Sterkteklasse	Ingedeeld in D40 , afhankelijk van herkomst en kwaliteit (zie tabel D).

Duurzaamheid

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout klasse 2-3 (NEN 350: praktijkervaring en veldonderzoek). Klasse 1 (NEN-EN 113: laboratoriumtest zonder grondcontact) en klasse 1 (literatuur). Met de variatie in duurzaamheid moet bij jatoba rekening worden gehouden welke wordt veroorzaakt door de verschillende groeiomstandigheden in het grote groeigebied en het aantal verschillende *Hymenea*-soorten.

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Kernhout: drooghoutboorders D, termieten S-M en marineboorders S (NEN-EN 350).